

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปปรานิชธรรมในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอมะทา จังหวัดลำพูน” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ ๑) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปปรานิชธรรมในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอมะทา จังหวัดลำพูน ๒) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปปรานิชธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอมะทา จังหวัดลำพูน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปปรานิชธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอมะทา จังหวัดลำพูน และ ๔) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปปรานิชธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอมะทา จังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอมะทา จังหวัดลำพูน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน ๓๘๕ ตัวอย่าง เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Anova) เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ในส่วนของข้อคำถามปลายเปิดที่แสดงปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยทำการจัดกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสอบถามปลายเปิด จากนั้นจะทำการวิเคราะห์ โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการจัดกลุ่มข้อมูล (Data Grouping) สารสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis Technique)

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๗๔ มีอายุระหว่าง ๕๑ – ๖๐ ปี จำนวน ๑๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๔๗ มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือเทียบเท่า จำนวน ๑๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๓๑ มีอาชีพทำนา/ทำไร่/เลี้ยงสัตว์ จำนวน ๑๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๑๗ มีรายได้ระหว่าง ๑,๐๐๑ – ๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๙๒ และไม่เคยเข้าร่วมในประสบการณ์แก้ปัญหาไฟฟ้าวรณกับชุมชน จำนวน ๒๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๕๒

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปปรหานิยธรรมในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปปรหานิยธรรมในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปปรหานิยธรรม ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม ด้านการส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ด้านการเชื้อฟุ้งผู้บังคับบัญชา ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม ด้านการประชุมเป็นนิตย และด้านการไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ ตามลำดับ

๑) **ด้านการประชุมเป็นนิตย** พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปปรหานิยธรรม ด้านการประชุมเป็นนิตย โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = ๒.๘๘$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = ๓.๐๖$) ในข้อที่ว่า ท่านเข้าร่วมการประชุมภายในองค์กรการป้องกันไฟฟ้าอยู่เป็นประจำ ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = ๒.๘๕$) ในข้อที่ว่า ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อประเมินผลปฏิบัติงานในการป้องกันไฟฟ้าเป็นประจำ

๒) **ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม** พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปปรหานิยธรรม ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = ๓.๑๗$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = ๓.๒๐$) ในข้อที่ว่า ท่านเคยเห็นประชาชนร่วมกันดับไฟฟ้าอย่างพร้อมเพรียงกัน ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = ๓.๑๔$) ในข้อที่ว่า ท่านเคยเห็นประชาชนในเขตตำบลทาสบเส้าได้เข้าร่วมการประชุมการป้องกันไฟฟ้าตรงเวลา

๓) **ด้านการไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ** พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปปรหานิยธรรม ด้านการไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = ๒.๘๘$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = ๓.๐๔$) ในข้อที่ว่า องค์กรการป้องกันไฟฟ้า ไม่บัญญัติระเบียบกฎเกณฑ์การป้องกันไฟฟ้า ตามความต้องการของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = ๒.๗๘$) ในข้อที่ว่า องค์กรการป้องกันไฟฟ้า ไม่บัญญัติระเบียบกฎเกณฑ์การป้องกันไฟฟ้า โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง

๔) **ด้านการเชื้อฟุ้งผู้บังคับบัญชา** พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปปรหานิยธรรม ด้านการเชื้อฟุ้งผู้บังคับบัญชา โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = ๓.๒๐$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = ๓.๒๖$) ในข้อที่ว่า ท่านได้ปฏิบัติตามคำสั่งหน่วยงานป้องกันไฟฟ้า เพื่อให้บรรลุไปตามนโยบายขององค์กร ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = ๓.๑๐$) ในข้อที่ว่า ท่านได้ปฏิบัติตามคำสั่งหน่วยงานป้องกันไฟฟ้า เพื่อให้บรรลุไปตามพันธกิจขององค์กร

๕) ด้านการให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรี พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปปรานีธรรม ด้านการให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรี โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.26$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.37$) ในข้อที่ว่า องค์การการป้องกันไฟฟ้า ได้เปิดโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วม ภายในองค์กร และองค์การการป้องกันไฟฟ้า ได้จัดสรรตำแหน่งงานภายในองค์กร ให้ผู้หญิงและผู้ชาย ในสัดส่วนที่สมเหตุสมผล ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.17$) ในข้อที่ว่า องค์การการป้องกันไฟฟ้าเปิด โอกาสให้สตรี ได้รับสิทธิในการรับผลประโยชน์จากป่าเท่าเทียมกับผู้ชาย

๖) ด้านการส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม พบว่า ประชาชน ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปปรานีธรรม ด้านการส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.23$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.29$) ในข้อที่ว่า องค์การการป้องกัน ไฟฟ้าได้สนับสนุนความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการรักษาป่าไม้ อย่างสม่ำเสมอ ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.15$) ในข้อที่ว่า องค์การการป้องกันไฟฟ้า ได้รักษา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันไฟฟ้า เช่น การบวชป่า การนับถือ ผีป่า

๗) ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม พบว่า ประชาชนผู้ตอบ แบบสอบถามมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปปรานีธรรม ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.24$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.30$) ในข้อที่ว่า องค์การการป้องกันไฟฟ้า ได้ปกป้องคุ้มครองป่า ป้องกันไฟฟ้าอย่างสม่ำเสมอ ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.16$) ในข้อที่ว่า องค์การ การป้องกันไฟฟ้า ได้คุ้มครองป่าโดยนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อป้องกันไฟฟ้าโดยชี้ให้เห็นถึง เรื่องผลของการกระทำ(กรรม) เนื่องมาจากการเผาป่า

๕.๑.๓ ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลัก อปรานีธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตาม หลักอปปรานีธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน การทดสอบสมมติฐานโดยการ วิเคราะห์ความแตกต่างการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และประสบการณ์แก้ปัญหาไฟป่าร่วมกับชุมชน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันไฟฟ้าตามหลัก อปรานีธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปปรานีธรรม แตกต่างกันอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันไฟฟ้าตามหลัก อปรานีธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน จากผลการวิจัยพบว่า

ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักการบริหารนิยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักการบริหารนิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักการบริหารนิยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักการบริหารนิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักการบริหารนิยธรรม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักการบริหารนิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักการบริหารนิยธรรม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๖ ประชาชนที่มีประสบการณ์แก้ปัญหาไฟฟ้าร่วมกับชุมชนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักการบริหารนิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีประสบการณ์แก้ปัญหาไฟฟ้าร่วมกับชุมชนต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักการบริหารนิยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักการบริหารนิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน

จากการรวบรวมข้อมูลปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักการบริหารนิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

๑) ด้านการประชุมเป็นนิตย

ปัญหา คือ

ประชาชนในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในด้านการประชุมเป็นนิตย เกี่ยวกับไม่สามารถเข้าร่วมประชุม เพราะติดภารกิจในหน้าที่การงาน มากที่สุด จำนวน ๑๔๒ คน รองลงมาเป็นขาดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการป้องกันไฟฟ้าระหว่างประชาชน/ผู้นำและประชาชนเขตตำบลใกล้เคียง จำนวน ๘๗ คน และน้อยที่สุดเป็นปัญหาเกี่ยวกับไม่มีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ประชุมที่แน่นอน จึงทำให้การประชุมไม่ต่อเนื่อง จำนวน ๖๕ คน

ข้อเสนอแนะ

ประชาชนในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ในด้านการประชุมเป็นนิตย เกี่ยวกับควรจัดประชุมในวันหยุด เพื่อให้ผู้ที่ทำงานประจำได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุม มากที่สุด จำนวน ๑๘๗ คน รองลงมาเป็นใช้ระบบการกระจายเสียงในการสื่อสารข้อมูล มีแผนกำหนดวัน เวลา สถานที่ ในการประชุมที่แน่นอน และการประชุมควรมีความต่อเนื่อง จำนวน ๗๗ คน และน้อยที่สุดเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ หน่วยงานหรือองค์กรป้องกันไฟฟ้าควรกำหนดมาตรการต่างๆ ผ่านผู้นำหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง เพราะผลงานหรือผลลัพธ์ระหว่างประชาชนร่วมมือกับผู้นำจะมีมากกว่า เพราะมีความเกี่ยวเนื่องและผูกพันมากกว่าองค์กรป้องกันไฟฟ้า จำนวน ๑๔ คน

๒) ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม

ปัญหา คือ

ประชาชนในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม เกี่ยวกับไม่ตรงต่อเวลาในการเข้าร่วมประชุม มากที่สุด จำนวน ๑๕๓ คน รองลงมาเป็น ไม่รับทราบกำหนดการณ์ของการประชุม จำนวน ๘๓ คน และน้อยที่สุดเป็นปัญหาเกี่ยวกับ บุคลากรในองค์กรป้องกันไฟฟ้ามิไม่เพียงพอต่อการกระจายข้อมูลข่าวสาร จำนวน ๓๔ คน

ข้อเสนอแนะ

ประชาชนในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ในด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม เกี่ยวกับขอความร่วมมือในการเข้าประชุมให้ตรงต่อเวลา และกล่าวชื่นชมผู้ที่ตรงต่อเวลาในการเข้าร่วมประชุม มากที่สุด จำนวน ๙๑ คน รองลงมาเป็น ควรมีการประกาศ/ประชาสัมพันธ์ โดยใช้เครื่องกระจายเสียงของหมู่บ้าน หรือส่งจดหมายเพื่อนัดหมายกำหนดการในการประชุมให้รับทราบโดยทั่วกัน จำนวน ๘๙ คน และน้อยที่สุดเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ หัวหน้าส่วนราชการ เช่น นายอำเภอ ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุม และกำหนดมาตรการร่วมกับประชาชน เพราะจะทำให้ประชาชนเกิดความกระตือรือร้น และเกรงใจและสนใจที่จะเข้าร่วมประชุม จำนวน ๓๕ คน

๓) ด้านการไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ

ปัญหา คือ

ประชาชนในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในด้านการไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ เกี่ยวกับขาดการรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้ในการศึกษา และติดตามปัญหาก่อนการบัญญัติข้อบังคับต่างๆ มากที่สุด จำนวน ๙๕ คน รองลงมาเป็นการบัญญัติกฎระเบียบต่างๆ ด้วยภาษาที่เข้าใจยาก ส่งผลให้ประชาชนขาดความเข้าใจในข้อบัญญัติ จำนวน ๔๕ คน และน้อยที่สุดเป็นปัญหาเกี่ยวกับบังคับใช้กฎหมายกฎระเบียบ ไม่สามารถใช้อำนาจหน้าที่ในการลงโทษผู้กระทำความผิดได้อย่างเต็มที่ จำนวน ๓๐ คน

ข้อเสนอแนะ

ประชาชนในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ในด้านการไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ เกี่ยวกับควรเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการบัญญัติกฎระเบียบต่างๆ โดยคำนึงถึงความถูกต้องและชอบธรรม มากที่สุดจำนวน ๙๐ คน รองลงมาเป็น ควรเขียนข้อบัญญัติต่างๆ ด้วยภาษาที่กระชับ เข้าใจง่าย หรือเขียนให้สอดคล้องกับภาษาท้องถิ่น เพื่อช่วยด้านการสื่อสารให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จำนวน ๔๔ คน และน้อยที่สุดเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ หัวหน้าส่วนราชการควรเข้ามามีส่วนร่วมในการบัญญัติกฎระเบียบต่างๆ เพื่อให้กฎระเบียบข้อบังคับมีความศักดิ์สิทธิ์ มีความเป็นธรรม ประชาชนสามารถปฏิบัติได้ และไม่เอื้อประโยชน์ให้กับบุคคลใด บุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มคนใด กลุ่มคนหนึ่ง จำนวน ๒๘ คน

๔) ด้านการเชื้อฟุ้งผู้บังคับบัญชา

ปัญหา คือ

ประชาชนในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในด้านการเชื้อฟุ้งผู้บังคับบัญชา เกี่ยวกับคำสั่งไม่ชัดเจน ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติไม่เข้าใจในคำสั่ง มากที่สุด จำนวน ๘๒ คน รองลงมาเป็นประชาชนขาดความสนใจและไม่ให้ความสำคัญในคำสั่ง จำนวน ๕๖ คน และน้อยที่สุดเป็นปัญหาเกี่ยวกับการเผอเรอ เป็นส่วนหนึ่งก่อให้เกิดปัญหาไฟป่า จำนวน ๑๒ คน

ข้อเสนอแนะ

ประชาชนในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ในด้านการเชื้อฟุ้งผู้บังคับบัญชา เกี่ยวกับ ผู้บังคับบัญชาการป้องกันไฟป่าควรจัดระบบการสื่อสารให้ชัดเจน เข้าใจง่าย และปฏิบัติได้ รวมถึงร่วมรณรงค์การป้องกันไฟป่าผ่านเครื่องมือที่ใช้ในการเผยแพร่ข่าวสารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ครอบคลุมทั่วถึง สามารถเข้าถึงชุมชน ทำให้ชุมชนได้รับรู้ถึงสาเหตุและการป้องกันไฟป่าได้ มากที่สุด จำนวน ๘๕ คน รองลงมาเป็นผู้บังคับบัญชาการป้องกันไฟป่าควรสร้างความเชื่อมั่นในตัวผู้บังคับบัญชาเพื่อให้ประชาชนรัก ศรัทธาให้ความเคารพนับถือ เชื้อฟุ้ง และพร้อมปฏิบัติตามเมื่อมีการขอความร่วมมือใดๆ หรือการบอกกล่าวข้อมูลก็จะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี โดยไม่เกิดข้อกังขาใดๆ จำนวน ๕๕ คน และน้อยที่สุดเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ได้สรุปเป็นแนวทางอย่างเคร่งครัด เพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมจำนวน ๙ คน

๕) ด้านการให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรี

ปัญหา คือ

ประชาชนในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในด้านการให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรี เกี่ยวกับสตรีในชุมชนมีส่วนร่วมในป้องกันไฟป่าน้อยกว่าบุรุษ ทั้งนี้ เพราะติดภารกิจในชีวิตประจำวัน มากที่สุด จำนวน ๗๘ คน รองลงมาเป็น ขาดการส่งเสริมบทบาทสตรีในการเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรป้องกันไฟป่า จำนวน ๔๓ คน และน้อยที่สุดเป็นปัญหาเกี่ยวกับสตรีขาดความพร้อมทางด้านสภาพร่างกาย เพราะร่างกายอ่อนแอกว่าผู้ชาย หน้าที่หลักในการป้องกันไฟป่าส่วนใหญ่จึงเป็นของผู้ชาย จำนวน ๒๗ คน

ข้อเสนอแนะ

ประชาชนในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ในด้านการให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรี เกี่ยวกับกำหนดบทบาทของการมีส่วนร่วมในการป้องกันไฟฟ้าของสตรีโดยผ่านการทำงานของกลุ่มแม่บ้าน มากที่สุด จำนวน ๗๒ คน รองลงมาเป็น ตั้งสตรีเป็นอาสาสมัครในตำแหน่งหน้าที่ที่สามารถปฏิบัติได้ เช่นในช่วงเวลากลางวัน เพื่อทำหน้าที่ในการประสานข้อมูลกับหน่วยงานต่างๆ ในการเฝ้าระวังไฟฟ้า โดยไม่ต้องลงพื้นที่จริงในการดับไฟฟ้า จำนวน ๔๖ คน และน้อยที่สุดเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกำหนดสัดส่วนจำนวนบุคลากรระหว่างชาย – หญิงให้มีสัดส่วนที่เท่ากัน จำนวน ๒๕ คน

๖) ด้านการส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม

ปัญหา คือ

ประชาชนในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในด้านการส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม เกี่ยวกับขาดงบประมาณสนับสนุนในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การบวชป่า การปลูกป่า การทำแนวกันไฟ การแผ้วถางหญ้าช่วงหน้าแล้งเพื่อป้องกันไฟฟ้า จากหน่วยงานภาครัฐ มากที่สุด จำนวน ๖๙ คน รองลงมาเป็น ไม่ได้รับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นในการป้องกันไฟฟ้า จำนวน ๒๖ คน และน้อยที่สุดเป็นปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมการรักษาประเพณีที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ขาดการบริหารจัดการที่ดีในด้านการดูแล เช่น การปลูกต้นไม้บริเวณทางขึ้นวัดพระธาตุบนเขา เพื่อรักษาสภาพป่าให้สมบูรณ์นั้น เกิดปัญหาคือไม่สามารถรดน้ำต้นไม้ เพราะอุปกรณ์ไม่เพียงพอ จำนวน ๙ คน

ข้อเสนอแนะ

ประชาชนในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ในด้านการส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม เกี่ยวกับองค์กรป้องกันไฟฟ้า ควรเข้ามามีส่วนร่วมและจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการรักษาวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้เกิดขึ้นระหว่างกัน มากที่สุด จำนวน ๙๒ คน รองลงมาเป็น องค์กรป้องกันไฟฟ้าควรส่งเสริมกิจกรรมการปลูกจิตสำนึกในการป้องกันไฟฟ้า โดยใช้หลักพุทธธรรม เช่น กรณิ์โครงการบวชป่า ทั้งประชาชนในพื้นที่ และหน่วยงานภาครัฐควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ จำนวน ๓๖ คน และน้อยที่สุดเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับควรติดตั้งระบบน้ำโดยวิธีสปริงเกอร์ตลอดเส้นทางที่ปลูกและจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแล จำนวน ๙ คน

๗) ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม

ปัญหา คือ

ประชาชนในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม เกี่ยวกับประชาชนขาดความรู้ในการป้องกันไฟฟ้า ขาดความรู้ด้านผลกระทบของการเกิดไฟฟ้า ไม่รู้ถึงประโยชน์ที่จะได้จากป่า ไม่ทราบถึงโทษที่จะเกิดขึ้นจากการลักลอบเผาป่าหรือไฟฟ้าที่เกิดโดยธรรมชาติ มากที่สุด จำนวน ๕๔ คน รองลงมาเป็นองค์กรป้องกันไฟฟ้าขาดการสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน

และผู้นำชุมชนในการป้องกันไฟฟ้า เช่น การสนับสนุนงบประมาณ การให้ความรู้ในการป้องกันไฟฟ้า การสร้างจิตสำนึกให้รักและหวงแหนทรัพยากรป่าไม้. จำนวน ๔๙ คน และน้อยที่สุดเป็นปัญหาเกี่ยวกับการปลูกป่าทดแทนบริเวณป่าช้า มักเกิดปัญหาไฟไหม้จากสาเหตุการลักลอบจุดไฟเผา จำนวน ๖ คน

ข้อเสนอแนะ

ประชาชนในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ในด้านการอารักขา คุ่มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม เกี่ยวกับสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนโดยส่งเสริมให้ได้รับความรู้ในการป้องกันไฟฟ้า ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการรักษาป่า และโทษจากไฟฟ้า มากที่สุด จำนวน ๕๒ คน รองลงมาเป็นส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้า โดยผ่านสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา จำนวน ๔๕ คน และน้อยที่สุดเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่สามารถเอื้อประโยชน์แก่ประชาชนและไม่ทำลายทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การแปรรูปไม้เป็นปุ๋ยหมัก และนำไปใช้ประโยชน์ด้านการเพาะปลูกได้ จำนวน ๑๔ คน

๕.๑.๕ แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอภิธานิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

จากการวิจัยเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอภิธานิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญได้กล่าวถึง แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอภิธานิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ในประเด็นคำถามซึ่งประกอบไปด้วย

๑) ด้านการประชุมเป็นนิตย พบว่า แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอภิธานิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ด้านการประชุมเป็นนิตยนั้น หน่วยงานองค์กรป้องกันไฟฟ้าควรลงพื้นที่สำรวจ และเข้าถึงความต้องการของประชาชน ควรร่วมปรึกษา วางแผนจัดกระบวนการประชุมให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไฟฟ้า และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้วยการกำหนดวันประชุมในวันหยุดราชการ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ โดยประชาสัมพันธ์ผ่านเครื่องกระจายเสียงของแต่ละชุมชน ประชาสัมพันธ์โดยการแจกใบปลิว หรือส่งหมายกำหนดการประชุมไปทางจดหมายให้ถึงมือผู้รับทุกคน ดังนี้แล้ว ก็จะเกิดผลสำเร็จของการประชุมอย่างต่อเนื่องได้แน่นอน

๒) ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม พบว่า แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอภิธานิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ด้านการพร้อมเพรียงกันประชมนั้น ควรเป็นไปในแนวทางของการสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุม และเข้าร่วมประชุมอย่างพร้อมเพรียงกัน วิเคราะห์ถึงปัญหาที่ไม่สามารถดำเนินการประชุมได้ แล้วร่วมกันหาแนวทางแก้ไข หาข้อยุติโดยยึดมติในที่ประชุมร่วมกัน ทั้งนี้ หน่วยงานองค์กรป้องกันไฟฟ้าและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเพื่อการใช้จ่ายส่วนนี้ เพราะการประชุมที่พร้อมเพรียงกัน ครอบคลุมประชุม ได้ปรึกษาหารือกัน

เกิดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน รู้รักสามัคคี ยอมรับซึ่งกันและกัน จะก่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดี มีความยุติธรรมจนนำไปสู่ผลสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายได้

๓) ด้านการไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ พบว่า แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่าตามหลักอธิปไตยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ด้านการไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจนั้น องค์การป้องกันไฟป่า ไม่ควรบัญญัติกฎระเบียบ กฎเกณฑ์ หรือกติกาของสังคมตามความพอใจของตนเองหรือพรรคพวกของกลุ่มตน เพราะย่อมนำมาซึ่งความไม่ไว้วางใจต่อกัน แต่การไม่ล้มเลิกกฎเกณฑ์ ระเบียบ กติกาของสังคมตามความพอใจของตนเอง หรือพรรคพวกของกลุ่มตนนั้น จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นที่จะร่วมกันทำงานเพื่อส่วนรวม และเมื่อบัญญัติกฎเกณฑ์แล้ว ต้องชี้แจง และทำความเข้าใจกับประชาชนเพราะหากประชาชนไม่เข้าใจแล้ว ย่อมไม่ปฏิบัติตาม จนต้องล้มเลิกข้อบัญญัติไปในที่สุด ดังนั้น ควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบัญญัติกฎเกณฑ์ กฎระเบียบ หรือกติกาต่างๆ อย่างเป็นธรรม เพราะหากมีความชอบธรรมแล้ว และเป็นความคิดเห็นจากส่วนรวม ข้อบัญญัตินั้นย่อมได้รับการปฏิบัติ และจะไม่มีกรล้มเลิกข้อบัญญัติเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

๔) ด้านการเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา พบว่า แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่าตามหลักอธิปไตยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ด้านการเชื่อฟังผู้บังคับบัญชานั้น ประชาชนควรเชื่อฟังคำสั่งของผู้บังคับบัญชาด้วยการยึดผลประโยชน์ที่จะเกิดกับสังคมส่วนรวม มากกว่าอคติของตัวเอง ควรเป็นผู้ที่มีความยำเกรงต่อผู้บังคับบัญชา เพราะย่อมนำมาซึ่งความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต และผู้บังคับบัญชาเองต้องปกครองโดยไม่ลุแก่อำนาจของตนจนเกินขอบเขต ต้องปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี ที่ควรแก่การเคารพนับถือ ศรัทธา แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เพราะจะนำมาซึ่งความสำเร็จของพันธกิจองค์กร

๕) ด้านการให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรี พบว่า แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่าตามหลักอธิปไตยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ด้านการให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรีนั้น ควรส่งเสริมให้ความรู้แก่สตรีได้รับทราบถึงสิทธิของตนเองที่พึงจะได้รับ และเปิดโอกาสให้สตรีได้เข้ามามีบทบาทการบริหารกับองค์กรป้องกันไฟป่าในสัดส่วนที่เท่าเทียมกับผู้ชาย รวมถึงการจัดสรรประโยชน์จากป่าอย่างเท่าเทียมกัน

๖) ด้านการส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม พบว่า แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่าตามหลักอธิปไตยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ด้านการส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามนั้น องค์การป้องกันไฟป่าและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสนับสนุนงบประมาณในการทำกิจกรรมและการอบรม สัมมนาเพิ่มเติมความรู้ สร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่นให้กับประชาชน โดยเฉพาะเยาวชนซึ่งจะเติบโตขึ้นมาเป็นกำลังสำคัญในอนาคต

๗) ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม พบว่า แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่าตามหลักอธิปไตยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรมนั้น ควรเริ่มส่งเสริมจาก

สถาบันครอบครัว เพราะสถาบันครอบครัวจัดว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการปลูกจิตสำนึกที่ดีให้แก่บุตรหลาน สามารถกลมเกลียว และซึมซับบทบาทต่างๆ ที่ผู้ปกครองแสดงออก แต่การอารักขา คุ่มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม ไม่ว่าจะเป็นด้านพระพุทธศาสนาหรือการรักษาทรัพยากรป่าไม้ ต้องได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากทุกภาคส่วน คือ จากสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการเมืองการปกครอง และสถาบันการศึกษา จึงจะเกิดการบูรณาการที่ยั่งยืนได้

๕.๒ อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่าตามหลักอภิธานิธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่าตามหลักอภิธานิธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การให้เกียรติ และค้ำครองสิทธิสตรี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการอารักขา คุ่มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม ด้านการส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ด้านการเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม ด้านการประชุมเป็นนิตย และด้านการไม่บัญญัติหรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดตามการอภิปรายผลดังนี้

๑) จากการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตตำบลทาสบเส้า มีส่วนร่วมในการป้องกันไฟป่าตามหลักอภิธานิธรรม ด้านการประชุมเป็นนิตย ในเรื่อง ท่านเข้าร่วมการประชุมภายในองค์กรการป้องกันไฟป่าอยู่เป็นประจำ ($\bar{x} = 3.06$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า องค์กรป้องกันไฟป่ามิได้ละเลยต่อการประชุม เพราะยังมีการจัดการประชุมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หาแนวทางแก้ไข ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการป้องกันไฟป่า และการประชุมอย่างสม่ำเสมอ สามารถสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับหมู่คณะ เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และนำมาซึ่งความสำเร็จขององค์กร สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ พระปลัดสุรพงษ์ ฐิตญาโณ (แก้วกอ) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักอภิธานิธรรม : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลขามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลตำบลขามใหญ่ได้ประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรม ด้านการประชุมกันเนื่องนิตย คือประชุมสามัญปีละ ๔ ครั้ง และเมื่อมีปัญหาเร่งด่วนสามารถประชุมวิสามัญได้ และมีการประชุมประจำเดือนของเจ้าหน้าที่ พนักงาน ลูกจ้างของเทศบาล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งทุกการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนระดมความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน^๑ ขณะเดียวกัน เป็นไปตามแนวคิดของ นอร์แมน อัฟฮอฟ (Norman Uphof) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ลักษณะของการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนทำให้เกิดการรวมพลังที่จะสร้างอำนาจต่อรองให้ชุมชนมีศักยภาพ เป็นตัวของตัวเอง สร้างปฏิสัมพันธ์อันดีมีความสามัคคีในมวลสมาชิกของชุมชน^๒

^๑ พระปลัดสุรพงษ์ ฐิตญาโณ (แก้วกอ), “การศึกษาวิเคราะห์การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักอภิธานิธรรม: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลขามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัด อุบลราชธานี”, วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๕.

^๒ Norman Uphof, อ้างใน ประวิทย์ เรืองจันทร์, “การจัดการทรัพยากรป่าไม้โดยชุมชน : กรณีศึกษา ชุมชนลุ่มน้ำวาง อำเภองาว จังหวัดลำปาง”, การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๔.

อย่างไรก็ตาม สำหรับประชาชนบางส่วนไม่ได้เข้าร่วมประชุม เพราะติดภารกิจหน้าที่การงานนั้น องค์การป้องกันไฟป่าต้องวางแผนสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการประชุม โดยกำหนดวันประชุมให้ตรงกับวันหยุดราชการ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุม เพราะการประชุมจัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการขับเคลื่อนนโยบาย นำสู่ภาคปฏิบัติ และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ **ฉลาดชาย รมิตานนท์** ได้กล่าวไว้ว่า แรงจูงใจจากการได้เห็นความสำคัญในการทำกิจกรรมของกลุ่มเป็นเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา

๒) จากการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตตำบลทาสบเส้า มีส่วนร่วมในการป้องกันไฟป่าตามหลักการบริหารนิยธรรม ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม ในเรื่อง ท่านเคยเห็นประชาชนร่วมกันดับไฟป่าอย่างพร้อมเพรียงกัน ($\bar{x} = 3.20$) และท่านเคยเห็นประชาชนในเขตตำบลทาสบเส้า ให้ความสำคัญของการเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนการป้องกันไฟป่าอย่างพร้อมเพรียงกัน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.17$) แสดงให้เห็นว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการดับไฟป่าและให้ความสำคัญในการเข้าร่วมประชุมวางแผนเพื่อป้องกันไฟป่าประสบผลสำเร็จ การเข้าไปมีส่วนร่วมต้องมีบทบาท หากเข้าร่วมแล้วไม่มีบทบาทย่อมไม่ได้ผล การมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพนั้น ผู้เข้าร่วมจะต้องรู้จักใช้อำนาจและสามารถควบคุมกิจกรรมนั้นได้ จึงจะทำให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ประชาชนตำบล ทาสบเส้า ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการป้องกันไฟป่า จึงเข้าร่วมวางแผนป้องกันไฟป่าจนประสบผลสำเร็จ และจากการที่ประชาชนเห็นความสำคัญของการป้องกันไฟป่าและเข้าร่วมในการดับไฟป่านั้น ประชาชนได้สละเวลาของตนเองเพื่อยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ **พระมหาอานนท์ อานนโท (นรมาตร์)** ได้ศึกษาเรื่อง “การบริหารกิจการคณะสงฆ์ ในเขตจังหวัดชุมพรกับการประยุกต์ใช้หลักสิกขุอปรีหานิยธรรม ๗” ผลการวิจัยพบว่า พระสังฆาธิการในจังหวัดชุมพร ได้ดำเนินการประชุมพระภิกษุสามเณรในพื้นที่เขตปกครองเป็นประจำและยังมีการประชุมร่วมกันระหว่างคณะสงฆ์กับผู้นำชุมชนพร้อมกันนี้ ยังมีการประเมินผล ให้ความสำคัญกับการประชุมโดยสละเวลามาเข้าร่วมประชุม มีการวางแผนระเบียบให้แก่คณะสงฆ์ด้วยการรณรงค์ ให้วัดเป็นสถานที่ปลอดบุหรี่ มีการยกย่องพระมหาเถระผู้ทำคุณงามความดีและเชิดชูให้เป็นเกียรติประวัติ^๓

อย่างไรก็ตาม ในอีกแง่มุมของการพร้อมเพรียงกันประชุม นั้น มีความสำคัญต่อการลงมติในที่ประชุม เพราะต้องยึดผลการออกเสียงที่เป็นเอกฉันท์ในที่ประชุม เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของหลักสิกขุอปรีหานิยธรรมของ**พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต)**^๔ และมีความสอดคล้องกับความหมายของ**พระเทพดิลก (ระบอบ ฐิตญาโณ)** ที่ได้อธิบายถึงหลักสิกขุอปรีหานิยธรรมไว้ว่า การประชุมของคนที่อยู่เป็นหมวดหมู่กัน จำเป็นจะต้องมีการประชุมปรึกษาในกิจการงานและกระทำการกิจกรรมต่างๆ ตามหน้าที่ การประชุมจึงต้องมีบ่อยๆ เพื่อให้สามารถติดตาม

^๓ พระมหาอานนท์ อานนโท (นรมาตร์), “การบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเขตจังหวัดชุมพรกับการประยุกต์ใช้หลักสิกขุอปรีหานิยธรรม ๗”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๒.

^๔ พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๒๘๙.

ศึกษา และแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้ทันที่ ในการเข้าร่วมประชุมนี้ ต้องพร้อมเพรียงกันประชุม ไม่ใช่ต่างคนต่างทำหรือว่าคนหนึ่งทำ คนหนึ่งไม่เห็นด้วย และเมื่อประชุมไปแล้วก็ต้องอยู่ในระเบียบวินัย ไม่ใช่จะลุกไปกลางคันก็ลุกไป แต่จะต้องประชุมกันจนตลอดไป นอกจากเกิดเหตุสุดวิสัยขึ้นมาจริงๆ จึงออกไปตามมติของที่ประชุมได้ แต่จะต้องยอมรับมติต่างๆ ซึ่งได้ลงไปในขณะที่เราไม่อยู่ในที่ประชุม กิจกรรมอันใดที่เป็นภาระของหมู่คณะ ไม่ว่าจะภายในบ้าน หรือว่าภายในสังคม ตลอดถึงประเทศชาติก็ตาม จะต้องพร้อมเพรียงกันปฏิบัติการกิจ เหล่านั้นให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และพร้อมเพรียงกันทำงานอันเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหมู่ของคณะนั้นๆ ไม่ให้มีความบกพร่อง^๕

ดังนั้น ประชาชนทุกคนและทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันดำเนินการประชุม และร่วมกันจัดทำงบประมาณเพื่อสนับสนุนการประชุม เพราะการประชุมที่พร้อมเพรียงกันแบบครบองค์ประชุม ก่อเกิดการปรึกษาหารือระหว่างกัน เกิดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน รู้รักสามัคคี จนนำไปสู่ผลสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายได้

๓) จากการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตตำบลทาสบเส้า มีส่วนร่วมในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักการบริหารนิยธรรม ด้านการไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ ในเรื่อง องค์การการป้องกันไฟฟ้า ไม่บัญญัติระเบียบกฎเกณฑ์การป้องกันไฟฟ้า ตามความต้องการของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ($\bar{x} = ๓.๐๔$) แสดงให้เห็นว่า องค์การป้องกันไฟฟ้าได้รักษากฎเกณฑ์ ข้อบังคับ อย่างเข้มงวด โดยไม่อิงประโยชน์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือตามอิทธิพลใดอิทธิพล ซึ่งเป็นไปตามหลักธรรมคำสอนของ **องค์สัมมาสัมพุทธเจ้า** ที่ทรงตรัสไว้ในพระไตรปิฎกว่า “ภิกษุพึงหวังได้แต่ความเจริญอย่างเดียว ไม่มี ความเสื่อมเลย ตราบเท่าที่ภิกษุยังไม่มีบัญญัติสิ่งที่เรามีบัญญัติไว้ ไม่ล้มล้างสิ่งที่เราได้บัญญัติไว้แล้ว ถือปฏิบัติมั่นตามสิกขาบทที่เราบัญญัติไว้แล้ว”^๖ ขณะเดียวกัน ได้สอดคล้องกับความหมายของ **พระเทพดิลก (ระแบบ ฐิตญาโณ)** ที่กล่าวว่า หลักการปฏิบัติบริหารนิยธรรมในข้อ ๓ ที่พระพุทธองค์ทรงตรัสถึงหลักการประพฤติปฏิบัติว่า พระพุทธศาสนาก็คือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนาจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งและคำสอนของพระองค์ ดังนั้น เรื่องอะไรที่พระองค์ทรงบัญญัติไว้ ก็ถือประพฤติปฏิบัติไปตามนั้น ไม่มีการบัญญัติเพิ่มเติม ไม่มีการแก้ไขสิ่งที่ทรงบัญญัติไว้ ทรงบัญญัติไว้ว่าอย่างไร ก็ต้องยึดถือประพฤติปฏิบัติไปอย่างนั้น ถ้าหากว่าไม่พอใจหรือไม่อาจปฏิบัติได้ ก็สึกออกไปเป็นฆราวาส ไม่ใช่จะมาแก้ไขตัดแปลงพระธรรมวินัย เพื่อให้ตนปฏิบัติได้โดยไม่ยอมรับนับถือหลักที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ สิกขาบทบางอย่างถึงแม้ว่าในยุคในสมัยนี้ได้มีอะไรเปลี่ยนแปลงไปมากก็ตาม แต่ก็ต้องยึดถือประพฤติปฏิบัติไปตามนั้น”^๗ ขณะเดียวกัน ได้สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ **พระปลัด สุรพงษ์ ฐิตญาโณ (แก้วกอ)** ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์การบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลขามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี” พบว่า เทศบาลตำบลขามใหญ่ได้ปฏิบัติตามหลักการไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ โดยการเคารพปฏิบัติตามระเบียบที่ได้วางไว้เป็นอย่างดี

^๕ พระเทพดิลก (ระแบบ ฐิตญาโณ), **ธรรมปริทรรศน์**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๑๐-๑๐.

^๖ ที.ม. (ไทย) ๑๐/๑๓๗/๘๓

^๗ พระเทพดิลก (ระแบบ ฐิตญาโณ), **ธรรมปริทรรศน์**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, หน้า ๑๐-๑๐.

โดยเฉพาะกฎหมายบ้านเมือง เป็นแนวทางการบริหาร” ดังนั้น องค์การป้องกันไฟฟ้า ต้องไม่บัญญัติหรือล้มเลิกข้อบัญญัติตามความพอใจของตนเองหรือพรรคพวกของกลุ่มตน เพราะย่อมนำมาซึ่งความไม่ไว้วางใจต่อกัน จะก่อเกิดความแตกแยก ขาดความสามัคคี ขาดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และจะส่งผลกระทบต่อการใช้ส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าในที่สุด

๔) จากการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตตำบลทาสบเส้า มีส่วนร่วมในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักการบริหารนิยธรรม ด้านการเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ในเรื่อง ท่านได้ปฏิบัติตามคำสั่งหน่วยงานป้องกันไฟฟ้า เพื่อให้บรรลุไปตามนโยบายขององค์กร ($\bar{x} = 3.26$) และท่านได้ปฏิบัติตามคำสั่งหน่วยงานป้องกันไฟฟ้า ด้วยความเคารพ เชื่อฟัง และให้เกียรติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่เคารพเชื่อฟังคำสั่งผู้บังคับบัญชา เพื่อให้ให้บรรลุผลตามนโยบายขององค์กรป้องกันไฟฟ้า แต่พบว่าประชาชนบางส่วนที่ไม่เคร่งครัดในการปฏิบัติหน้าที่นั้น อาจเกิดจากคำสั่งไม่ชัดเจน บทลงโทษของการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ไม่มี หรือขาดจิตสำนึกในการปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาควรปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่ควรจะเป็นที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ**จารุพร เฟ็งสกุล** ที่กล่าวไว้ว่า บทบาทอันควรกระทำ หรือบทบาทอันควรจะเป็น เป็นบทบาทที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย แต่องค์กรหรือสังคมมุ่งหวังให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นๆ ควรปฏิบัติหรือควรกระทำ แม้ว่าจะมิได้กำหนดไว้เป็นกฎหมายก็ตาม^๔

อย่างไรก็ตาม ประชาชนควรเชื่อฟังคำสั่งของผู้บังคับบัญชาด้วยการยึดผลประโยชน์ที่จะเกิดกับสังคมส่วนรวม มากกว่าอคติของตนเอง และผู้บังคับบัญชาต้องไม่ละอำนาจของตนจนเกินขอบเขต ต้องปฏิบัติให้เป็นผู้ที่ควรแก่การเคารพนับถือ ศรัทธา แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เพราะจะนำมาซึ่งความสำเร็จของพันธกิจองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ **พระมหาอัครา ญาณทวี(เหลื่อมรัมย์)** ได้ศึกษาเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์การปกครอง ตามหลักการบริหารนิยธรรมที่มีในพระพุทธศาสนาเถรวาท” จากการศึกษาพบว่า หลักการบริหารนิยธรรม เป็นธรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารนักปกครองทุกระดับ เพื่อนำพาองค์กร หรือรัฐประเทศไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง มีความมั่นคงในรัฐ ไม่ประสพกับความเสื่อมเลวทรามที่ยังมีการปฏิบัติตามธรรมเหล่านั้นอยู่^๕

๕) จากการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตตำบลทาสบเส้า มีส่วนร่วมในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักการบริหารนิยธรรม ด้านการให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรี ในเรื่ององค์การการป้องกันไฟฟ้า ได้เปิดโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมภายในองค์กร ($\bar{x} = 3.37$) และองค์การการป้องกันไฟฟ้า ได้จัดสรรตำแหน่งงาน

^๔ พระปลัดสุรพงษ์ ฐิตญาโณ (แก้วโก), “การศึกษาวิเคราะห์การบริหารองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลสามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัด อุบลราชธานี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๕.

^๕ จารุพร เฟ็งสกุล, “ความคาดหวังของผู้นำชุมชนต่อบทบาทนักพัฒนาในการสร้างเสริมความเข้มแข็งแก่ชุมชนพื้นที่การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อเผชิญปัญหาวิกฤตภาคใต้”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาพัฒนชุมชนมหาบัณฑิต**, (คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๓๒ (สำเนา)

^๖ พระมหาอัครา ญาณทวี(เหลื่อมรัมย์), “ศึกษาวิเคราะห์การปกครองตามหลักการบริหารนิยธรรมที่มีในพระพุทธศาสนาเถรวาท”, **วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๑.

ภายในองค์กร ให้ผู้หญิงและผู้ชายในสัดส่วนที่สมเหตุสมผล ($\bar{x} = ๓.๓๗$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า องค์กรป้องกันไฟป่าได้จัดการการมีส่วนร่วมภายในองค์กรกับสตรี และได้จัดสรรตำแหน่งภายในองค์กรให้กับสตรีในสัดส่วนที่เหมาะสม สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ **พระครูสังฆรักษ์วีระศักดิ์ จันทวโส (รณจันทร์วงษ์)** ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงาน บุคคลตามหลักอภิธานิธรรม ๗ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร” ผลของการวิจัย พบว่า การบริหารงานบุคลากร ของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่มีต่อการบริหารงานบุคลากรตามหลักอภิธานิธรรม ๗ โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง ๗ ด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านให้ความเคารพต่อเพศสตรี^{๑๑}

อย่างไรก็ตาม ผลจากการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า สตรีเองที่มีบทบาทการมีส่วนร่วมในการป้องกันไฟป่าน้อย เพราะติดภารกิจหน้าที่การงาน และสตรียังขาดความเข้าใจในสิทธิที่ตนเองควรจะได้รับ ดังนั้น องค์กรป้องกันไฟป่า ต้องจัดอบรม และส่งเสริมความรู้ หาแนวทางให้สตรีได้เข้ามามีบทบาทในองค์กรการป้องกันไฟป่ามากขึ้น ซึ่งบทบาทดังกล่าวนี้ เป็นไปตามแนวคิดของ**กรองแก้ว อยู่สุข** ที่กล่าวไว้ว่า บทบาทสะท้อนให้เห็นถึงตำแหน่งในสังคม รวมไปถึงหน้าที่ สิทธิ ความรับผิดชอบ และอิทธิพลของแต่ละบุคคล^{๑๒} ดังนั้น สตรีเองควรนำพาให้ตนเองได้มีส่วนร่วมกับสังคมอย่างเต็มกำลังสามารถ เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ**สนธยา พลศรี** ที่กล่าวไว้ว่า บทบาทเป็นกลไกอย่างหนึ่งของสังคม ที่ทำให้คนที่อยู่ร่วมกัน สามารถสร้างระบบความสัมพันธ์ต่อกันได้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย^{๑๓}

๖) จากการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตตำบลทาสบเส้า มีส่วนร่วมในการป้องกันไฟป่าตามหลักอภิธานิธรรม ด้านการส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ในเรื่อง องค์กรการป้องกันไฟป่าได้สนับสนุนความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการรักษาป่าไม้อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = ๓.๒๙$) และองค์กรการป้องกันไฟป่า ได้ส่งเสริมการสงวนน้ำพระธาตุเพื่อรักษาศิลปวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น ต่อการรักษาป่าไม้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = ๓.๒๓$) แสดงให้เห็นว่า องค์กรป้องกันไฟป่าได้ส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามร่วมกับประชาชนในชุมชนผ่านกิจกรรมต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ**ชัยอนันต์ สมุทวณิช** ที่กล่าวว่า ประชาชนมีความสัมพันธ์กับป่าไม้ในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เป็นลักษณะที่สอดคล้องกลมกลืนกับธรรมชาติเรียกว่าลักษณะนิเวศนิยม ส่วนรัฐนั้น มีความสัมพันธ์กับป่าในด้านเศรษฐกิจเป็นลักษณะการเข้าถึงป่าแบบเทคนิคนิยม ซึ่งเป็นการจัดการในลักษณะแทรกแซงต่อธรรมชาติความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรประชาชน และรัฐจึงมีความแตกต่างกันและนำไปสู่ภาวะที่เรียกว่าความขัดแย้งด้านทรัพยากร การแก้ไข

^{๑๑} พระครูสังฆรักษ์วีระศักดิ์ จันทวโส (รณจันทร์วงษ์), “การบริหารงานบุคคลตามหลักอภิธานิธรรม ๗ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๕.

^{๑๒} กรองแก้ว อยู่สุข, **พฤติกรรมองค์กร**, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๗), หน้า ๕๘.

^{๑๓} สนธยา พลศรี, **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน**, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๑๒๕

ข้อขัดแย้ง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนจึงเป็นทางออกที่สำคัญ คือเป็นการจัดการเพื่อรักษาระบบนิเวศน์ของชุมชน เพื่อตอบสนองต่อระบบเศรษฐกิจของชุมชน เพื่อดำรงรักษาไว้ซึ่งความเชื่อ ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ และเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีสิทธิในการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากร^{๑๔} อย่างไรก็ตาม การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชุมชนไว้นั้น จำเป็นต้องใช้งบประมาณ แต่ชุมชนขาดงบประมาณสนับสนุนในการทำกิจกรรมทั้งด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านงบประมาณที่จะสนับสนุนให้เกิดแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม จึงทำให้ประชาชนบางส่วนขาดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าว

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า งบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของกระบวนการขับเคลื่อนกิจกรรมด้านการส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ**พระวิไลสอน อาจารย์สิริ** ได้วิจัยเรื่อง “การใช้หลักพุทธธรรม (อปริหานิยธรรม) ของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนวิถิพุทธ” ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนวิถิพุทธมีปัญหาการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับปัญหา จากด้านที่มีปัญหา มากไปหาน้อยได้ คือ ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน ด้านการดำเนินงาน ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์^{๑๕} ขณะเดียวกัน ได้สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ **ณัฐพงษ์ โพธิ์ศรี** ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการแก้ปัญหาไฟฟ้าในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย ของเกษตรกร ตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าจะต้องมีการปรับทัศนคติร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชน และการจัดการสนับสนุนในด้านงบประมาณในการป้องกันไฟฟ้า^{๑๖}

๗) จากการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตตำบลทาสบเส้า มีส่วนร่วมในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปริหานิยธรรม ด้านการอารักขา คุ่มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม ในเรื่อง องค์การการป้องกันไฟฟ้า ได้ปกป้องคุ่มครองป่า ป้องกันไฟฟ้าอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = ๓.๓๐$) และองค์การการป้องกันไฟฟ้า ได้คุ่มครองป่าโดยนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{x} = ๓.๒๙$) แสดงให้เห็นว่าการอารักขา คุ่มครอง ปกป้องทรัพยากรป่าไม้ผ่านกิจกรรมทางพุทธศาสนา ได้มีการปฏิบัติเป็นเบื้องต้นอยู่แล้ว ในกิจกรรมการบวชป่า เพื่อใช้เป็นกุศโลบายในการยับยั้งการตัดไม้ทำลายป่า และรักษาระบบนิเวศวิทยา ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของ**เตือนใจ ไก่สกุล และอรุณี จันทรสนิท** ที่กล่าวไว้ว่า การจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ดีต้องประกอบไปด้วยพลังชุมชน และการมองเห็นประโยชน์ รู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน มีกลุ่มแกนนำตามธรรมชาติ และผู้นำขับเคลื่อน

^{๑๔} ชัยอนันท์ สมุทวณิช และกุสุมา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, **สิ่งแวดล้อมกับความมั่นคง : ความมั่นคงของรัฐกับความไม่มั่นคงของราษฎร**, (สถาบันศึกษาความมั่นคงและนานาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), ๒๕๓๕

^{๑๕} พระวิไลสอน อาจารย์สิริ, “การใช้หลักพุทธธรรม(อปริหานิยธรรม)ของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนวิถิพุทธ”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๑.

^{๑๖} ณัฐพงษ์ โพธิ์ศรี, “แนวทางการแก้ปัญหาไฟฟ้าในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุยของเกษตรกร ตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๕๓.

ปกป้องดูแลรักษาป่าทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และชุมชนเรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตและปรับตัวต่อสถานการณ์ภายนอกที่เข้ามากระทบต่อฐานทรัพยากรธรรมชาติ^{๑๗}

แต่การปลูกจิตสำนึกให้ชุมชนอารักขา คุ่มครอง ปกป้องทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืนนั้น ควรเริ่มส่งเสริมจากสถาบันครอบครัว เพราะสถาบันครอบครัวจัดว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการปลูกจิตสำนึกที่ดีให้แก่บุตรหลาน สามารถกลมเกลียว และซึมซับบทบาทต่างๆ ที่ผู้ปกครองแสดงออก แต่การอารักขา คุ่มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม ไม่ว่าจะเป็นด้านพระพุทธศาสนาหรือการรักษาทรัพยากรป่าไม้ ต้องได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากทุกภาคส่วน คือ จากสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการเมืองการปกครอง และสถาบันการศึกษา จึงจะเกิดการบูรณาการที่ยั่งยืนได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ พระภุชชติ สุนันตา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการอนุรักษ์ระบบนิเวศชุมชนบ้านป่าตึงหลวง ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่” ผลการศึกษาพบว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ระบบนิเวศชุมชน เป็นชุดขององค์ความรู้ที่ถูกพัฒนาขึ้นมาในบริบทด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับระบบนิเวศผ่านมิติความเชื่อและวิถีการปฏิบัติร่วมกัน จนกลายเป็นพื้นฐานโลกทัศน์ของชุมชน ซึ่งเชื่อว่าเป็นระบบนิเวศชุมชนมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมชาติคุ้มครองรักษาอยู่เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นกับพฤติกรรมของคนบนพื้นฐานความเชื่อเรื่องผี และความเชื่อทางพระพุทธศาสนา โดยชุมชนมีการเรียนรู้ การถ่ายทอด และการปรับตัวท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมผ่านระบบครอบครัว เครือญาติ และการรวมกลุ่มทางสังคมในการประกอบประเพณีพิธีกรรมต่างๆ ในรอบปี เป็นกุศโลบายในการรักษาทรัพยากรท้องถิ่นบนพื้นฐานความเชื่อที่ถูกถ่ายทอดสืบต่อกัน ที่สะท้อนถึงอุดมการณ์และอำนาจในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับชุมชน และคนกับธรรมชาติจนกลายเป็นระบบคุณค่าที่ชุมชนยอมรับร่วมกัน และนำไปสู่การรวมกลุ่มร่วมกันอนุรักษ์ระบบนิเวศชุมชนอย่างมีความหมาย^{๑๘} ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีของโกลม แพรกทอง ที่กล่าวไว้ว่า การกระจายอำนาจในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติโดยให้ชุมชนเป็นผู้จัดการดูแลรักษา และให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย^{๑๙}

๘) จากการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่าตามหลักอุปทานิยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เพศ เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันไฟป่าตามหลักอุปทานิยธรรม ทั้งนี้เพศหญิง อาจติดภารกิจหน้าที่การงานและภารกิจเกี่ยวกับการดูแลบ้านเรือน จึงไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับองค์การป้องกันไฟป่าได้ ขณะเดียวกันรูปร่างของเพศหญิงไม่เอื้อต่อการเข้าร่วมการป้องกันไฟป่าในภาคสนาม จึงมอบบทบาทหน้าที่นี้ให้กับเพศชาย ที่มีความแข็งแรงมากกว่าแทน

^{๑๗} เตือนใจ ไก่สกุล และ อรุณี จันทรสนิท, ป่า : ทรัพยากรของเราวัฒนธรรมของเรา, (คณะวิทยาศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป.), หน้า ๗๓.

^{๑๘} พระภุชชติ สุนันตา, “การประยุกต์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการอนุรักษ์ระบบนิเวศชุมชนบ้านป่าตึงหลวง ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่”, การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๘.

^{๑๙} โกลม แพรกทอง, คู่มือเจ้าหน้าที่ของรัฐโครงการปลูกไม้ใช้สอยชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : กรมป่าไม้, ๒๕๓๕), หน้า ๔๗.

๙) จากการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปทหรือนิยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า อายุเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันไฟฟ้า ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีอายุน้อย อยู่ในวัยเรียน หรือวัยทำงานที่มีอายุไม่เกิน ๔๐ ปี ยังจัดอยู่ในช่วงของหัวเรี่ยวหัวต้อในการปฏิบัติการกิจ จึงไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันไฟฟ้า แตกต่างจากประชาชนที่มีอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป ที่ต้องมีความรับผิดชอบต่องานของชุมชน

๑๐) จากการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปทหรือนิยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ระดับการศึกษาที่มีความแตกต่างกัน เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปทหรือนิยธรรม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้ที่มีการศึกษาระดับสูง ไปปฏิบัติงานประจำในเมืองส่วนใหญ่ จึงไม่มีเวลามาร่วมกิจกรรม ขณะเดียวกันผู้ที่มีการศึกษาต่ำ ส่วนใหญ่จะปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ ซึ่งเป็นงานด้านเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์ จึงไม่มีอุปสรรคด้านการขาดงาน การลางาน จึงสามารถเข้าร่วมการป้องกันไฟฟ้าได้

๑๑) จากการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีประสบการณ์แก้ปัญหาไฟฟ้าร่วมกับชุมชนแตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปทหรือนิยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประสบการณ์แก้ปัญหาไฟฟ้าร่วมกับชุมชนเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปทหรือนิยธรรม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการป้องกันไฟฟ้า จะไม่ทราบข่าวสาร ไม่ได้รับความรู้ที่เกี่ยวกับการป้องกันไฟฟ้า และไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เพื่อการป้องกันไฟฟ้า จึงแตกต่างจากผู้ที่มีประสบการณ์แก้ปัญหาไฟฟ้าร่วมกับชุมชน ที่ได้รับทราบข้อมูลความเป็นไปขององค์กรป้องกันไฟฟ้า และเกิดจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม จึงเข้าร่วมแก้ปัญหาไฟฟ้าบ่อยครั้ง

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปทหรือนิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะทางการวิจัย ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) นโยบายภาครัฐควรส่งเสริมเพิ่มเติมองค์ความรู้ในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปทหรือนิยธรรม เพราะหลักอปทหรือนิยธรรม เป็นธรรมแห่งความเจริญ องค์กรใดนำไปปฏิบัติย่อมนำผลสำเร็จมาสู่องค์กร

๒) นโยบายภาครัฐควรหนุนเสริมองค์ความรู้ในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้า ด้วยการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุก ให้ทั่วถึงทุกพื้นที่และครอบคลุมกับประชาชนทุกระดับ เพราะการรักษาทรัพยากรป่าไม้ มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนในชุมชน

๓) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดตั้งนโยบาย โดยประสานความร่วมมือกับสถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา ในการพัฒนาด้านจิตสำนึกของเยาวชน และประชาชน ด้วยการส่งเสริม

ให้เข้าวัด ฟังธรรม ร่วมกันเป็นครอบครัว เป็นหมู่คณะ เพราะจะทำให้มีจิตใจที่สงบ มีเหตุผลในการอยู่ร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑) ประชาชนในตำบลทาสบเส้า ควรมีความตื่นตัวในการปฏิบัติตามหลักอปริหานิธรรมเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะด้านการส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ทั้งนี้ ผู้นำชุมชน องค์กรป้องกันไฟป่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรศาสนา ควรมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชนเกิดการตื่นตัว

๒) ประชาชนในตำบลทาสบเส้า ควรปลูกฝังค่านิยมด้านการรักษาทรัพยากรป่าไม้ และสิ่งแวดล้อม ผ่านสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันทางศาสนา ทั้งนี้ เพราะสถาบันต่างๆ ล้วนเป็นสถานที่ในการหล่อหลอมจิตใจ ปลูกฝังค่านิยม ให้เยาวชนได้เติบโตเป็นคนดี และมีคุณภาพ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑) การศึกษาในครั้งนี้ ได้ศึกษาเฉพาะหลักอปริหานิธรรม ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมหลักธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น สังคหวัตถุ ๔ วิหารธรรม สามัคคีธรรม เพื่อให้สามารถมีแนวทางในการนำหลักธรรมมาใช้สร้างเสริมให้สังคมเกิดความสงบสุข

๒) ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่าตามหลักอปริหานิธรรม ในระดับอำเภอ และจังหวัด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน เพื่อหาสาเหตุว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต เมื่อจำแนกปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน

๓) ควรศึกษาถึงประสิทธิภาพการนำหลักอปริหานิธรรม มาใช้ในการพัฒนาด้านอื่นๆ เพื่อก่อให้เกิดแนวทางในการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพได้หลายหลายมากยิ่งขึ้น